



## **ETNOSENTRİK SÖYLEM VE HABERCİLİK\***

*Tarkan DEMİR\*\**

### **ÖZET**

Bu çalışmada, Türkiye’de haber dilinin kuramsal değerlendirilmesini kapsayan yaklaşımlar birkaç örnekle ele alınmaya gayret edildi. Ele alınan haberlerde gizli ve kurgulanan etnosentrik söylemlerin bilinçaltına nasıl aktarıldığı da anlatılması amaçlandı. Değerlendirme yapılırken haberin gerçekle bağı ve bağımsız bir haberin oluşmasının söz konusu olup olmadığı analiz edilmesi ilk hedefti. Çalışmada ayrıca Türkiye’de bir ilk olarak görülen eşcinsel evliliğin haber olarak kurgulanışı, haberde etnik kimliğin ele alınışı, oluşturulan haberin doğurduğu sonuç ve kullanılan haber dilinin yaşadığı toplumdan bağımsız olup olmadığı değerlendirilmiştir. Çalışmanın gayelerinden biri olan haber dilinde etnosentrik tutumun habercilikte nasıl bir yer kapladığı ve ayrıca toplumda egemen olan yapının haber diline yönelik nasıl refleks gösterdiği söylem analiziyle ele alınmaya çalışılmıştır.

Son tahlilde yazılı basın haberciliğinin, gelişen yaygınlaşan internet haberciliğiyle birlikte güncelliğini yitirdiği göz önüne alınırsa, Türkiye’de gazeteler, kamuoyunu yönlendirme işlevini gelişen teknolojik alt yapıyla birlikte hızlı bir şekilde internet üzerinden enformasyon-dezenformasyon kurgusuyla yürüttüğü ortaya çıkmıştır. Bu amaçla hazırlanan bu çalışmada, haberin tarafsızlığının yanı sıra etnosentrik tutumu da gözler önüne sermesi amaçlandı. Ayrıca habercilikte kullanılan dilin siyasal kutuplar arasında nasıl bir biçim aldığı ve kitleleri(taraf ideolojileri) nasıl yönlendirdiği de değerlendirilmiştir. Ayrıca haber dilinin ulusal ve yerel olarak nasıl değiştiği de ele alınmakla birlikte haber dilinin tarafsız kalamadığı ve yapılan haberlerin hedef kitleleri nasıl yönlendirdiği de tahlil edilmiştir.

**Anahtar Kelimeler:** Gerçek Haber, Türkiye’de Eşcinsel Evlilik, Haber Dili, Etnosentrik Söylem.

---

\*Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

\*\* Batman Üniversitesi Basın Halkla İlişkiler Birimi, El-mek: demirtarkan7272@gmail.com



---

## ETHNOCENTRIC DISCOURSE AND NEWS REPORTING

### STRUCTURED ABSTRACT

In this study, an attempt has been made to evaluate the language of reporting in Turkey from a theoretical perspective through analyses of a number of examples. In addition, the study aims to show how sublime and constructed ethnocentric (racist) rhetoric is instilled in the subconscious. Evaluating the connection of the reporting with the reality and whether the reporting is made under independent circumstances was the primary goal in the analysis undertaken here.

In the study, assessment of the editing of the gay marriage, as a unique event happening for the first time in Turkey, the representation of ethnic identity in news, the impact created by the news, whether the language of the news was independent of the society in which it was constructed. Next to shedding light on the place of ethnocentric language in news reporting, the study comparatively demonstrates the effect of hegemonic structures on the language of reporting.

In the final analysis, it becomes clear with the declining influence of printing press relative to internet reporting that in Turkey with advancements in technological infrastructure, printing press is losing ground to internet as the primary instrument of information and disinformation. To this end, the study aimed at showing the biased and ethnocentric attitude in news reporting.

When it is generally thought, it is observed that the news is objective but the reporters, editors experience a dilemma in the differentiation of fact and value when they make news in specific times. Besides the "Gay Marriage" being in the news which, for the first time has been in the news in Turkey, it has been noted how this news has been through changes in terms of its language being fictionalized nationally and locally. While the news language was being fictionalized based on ethnic identity in the national point of view; the incident which took place was formed locally according to traditions and the belief of "a desire which is considered as 'disgrace, forbidden, sin, ill-gotten, sign of doomsday' would reshape the image of a town, was observed. This consideration corroborates the argument that presents "critical theory" which says it is impossible for the news and the reporter to reflect the truth.

The news should be fictionalized based on the truth. Besides the fact that the news should be objective, it also should not bear traces of the ideologies, the philosophies and the lives of the reporters-gatekeepers. However, while the first news of "gay marriage" in Turkey was being broadcasted, the news was served locally with an ethnocentric language and fictionalized by the symbols which are fed by religious rituals that have become conservative and lost objectivity. It has become unrealistic both in national and local news by not mentioning or not bringing forward the love between the couples and the feelings for each other. The news tells a true story that really happened. Besides that, it was not pursued that the language that is being used in the Gay News would be indignant in the society. When it is seen in this context, it is beyond a shadow of a doubt that the language of the news in Turkey

---

### Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*  
Volume 10/2 Winter 2015



cannot free itself from standards of judgment-power groups of the society in terms of politics, culture and religion.

**Key Words:** Real News, Gay marriage in Turkey, News Language

## GİRİŞ

Haber niçin yapılır? Haberci ya da haber editörleri haber oluştururken hangi amaçla 5N 1K'yı (ne, ne zaman, nerede, nasıl, neden, kim) oluşturur? Türkiye'de yazılı ve görsel basın haber dilinde gerçekçiliği yakalayabilir mi? Bu sorulardan yola çıkarak iletişim fakültelerinde habercilik derslerinde yaygın olarak cevabı aranan sorular olduğu aşikârdır. *"Haber, toplumun bilgi ve ilgisini geliştirecek, dönüştürecek, gerçekliğin, kurgusal olarak yayımlanacak organizasyonun yapısına, teknolojisine ve ideolojisine göre yeniden kurgulanmasıyla oluşturulur."* (Mora, Necla, **Medya Çalışmaları Medya Pedagojisi ve Küresel İletişim**, Alt Kitap, e-kitap, 2008, s. 4.)Yaygın basının ülke genelinde etkin olduğu Türkiye'de, haber dilinin bölgesel ve yerel olarak değiştiğini görmemiz mümkündür. Ülkemizde ilk kez gerçekleşen *"Eşcinsel evliliğin"* haber olarak ülke gündeminde yer bulması ve habere konu olan çiftlerin etnik kimliği üzerine kurgulanan olay örgüsü, bir anlamda haberde olgu değer tartışmasını bir kez daha gündeme getirmiştir.

*"Sosyal medya enformasyon-dezenformasyon-misinforasyon açısından kitlelere geleneksel medyaya göre daha hızlı ulaşabilmektedir. Sosyal medya sosyal ağı da içine alan daha geniş bir fonksiyonu tanımlamaktadır."*(TONGUT, Süleyman, AKMAN, Erdoğan, **Sosyal Medyanın Siyasi Partiler Tarafından Siyasal İletişim Aracı Olarak Kullanılması** (Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 9/5 Spring 2014, p. 117-137, ANKARA-TURKEY).

*"İster yeni medya denilen bilgisayarlı ve mobil iletişimin sağladığı dolayım olunsun, isterse televizyon-radyo-gazete gibi geleneksel medyanın sağladığı dolayım olunsun, bütün medya türleri günümüz insanının gerçeklikle bağlantısını güçlü biçimde yapılandırır."* (Dursun, Çiler, **İletişim Kuram Kritik**, İmge Yayıncılık, Ankara, 2013, s. 33.) Medya kişilerin istediği yönde değil, kendilerinin arzuladığı şekilde haber metinini kurgular. Bireyler, deneyimleri sonucu haberin geçişini us süzgecinden geçirerek sorgulayabilir.

Teknolojik gelişmeyle birlikte 'Medya' global enformasyon üreticisi haline gelmiştir. *"Ülkelerin dördüncü büyük gücü olarak kabul edilen medya, iletişim ve ulaşım teknolojilerinde yaşanan büyük gelişmeler sonucu, sadece bulunduğu ülkede değil, aynı zamanda dünyanın her tarafında yaşayan insanları etkileyebilen bir kuvvet haline gelmiştir."* (Yeşil, M. Murat, **Gazeteciliğin Etik Kuralları, İhlaller Ve Olası Önlemler: Gazetecilerin Etik Algılaması, Görüş Ve Önerileri- Nitel Bir Araştırma**, Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 9/2 Winter 2014, Ankara, s. 1667.) Dolayısıyla haber üslubu kitleleri etkileme konusunda büyük bir güce sahiptir. Kullanılan haber dili etnik söyleme dayalı olduğu takdirde toplum içindeki kutupların çatışması kaçınılmaz durmaktadır. Bu bağlamda haberin taraf ve şiddet üslup içermesini ele almamız gerektiğinde; IŞİD (Irak ve Şam İslam Devleti)'in Eylül ayının son haftasında Suriye'nin Kürt bölgesi olarak bilinen Kobane'ye saldırmasından sonra, Türkiye'nin birçok il ve Doğu-Güneydoğu Bölgelerindeki şehirlerde IŞİD protestoları haber diline yansımıştır. www.sendika.org sitesinde Kobane protestolarına yönelik kurgulanan haber dilinde atılan başlıklar söylem analizi kapsamında irdelendiğinde Türkiye içinde *'Hizbullah ile PKK'* arasındaki bir çatışmaya dönüştüğü çözümlenmesini sunmaktadır.

## Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic  
Volume 10/2 Winter 2015



## Haber Diline Öfke Yansıması

### Diyarbakır'da Hizbullah Halka Ateş Açtı: 2 Ölü 10 Yaralı:

Diyarbakır'da Kobanê'ye yönelik destek eylemlerinde bulunan halkın üzerine Hizbullah yanlısı oldukları belirtilen bir grup tarafından farklı noktalarda açılan ateş sonucu 2 kişi hayatını kaybetti, aralarında bir gazetecinin de bulunduğu 10'un üzerinde kişi de yaralandı. Yaralılardan 4'ü devam eden çatışmalar nedeniyle ambulans olay yerine gelemeyince bir camiye götürülmek zorunda kalındı. Diyarbakır'da dün bu yana Kobanê'ye dönük destek eylemlerinde bulunan halka kentin üç farklı noktasında Hizbullahçı bir grup tarafından silahlı saldırıda bulunulması kenti daha da gerdi. Bağlar ilçesine iki ayrı noktada, Sur ilçesine ise Hançepik mahallesinde yaşanan saldırılar sonucu 2 kişi hayatını kaybetti, çok sayıda kişi de yaralandı. Bağlar'da Şeyh Şamil mahallesinde protestolarını sürdüren halkın üzerine Hizbullahçı oldukları belirtilen bir grup tarafından pompalı silahla saldırıda bulunuldu. Yaşanan saldırı sonucu etrafa saçılan saçmalardan kaynaklı 10'a yakın kişi yaralanırken, yaralananlardan 4'ü silahlı saldırının halen devam etmesi nedeniyle çevredekiler tarafından Muhammediye Cami'nin içine götürüldü. Haber verilen ambulansın devam eden olaylar nedeniyle mahalleye gelememesi, yaralıların ise camiden çıkarılamaması yüzünden yaralananlar hala camide tutuluyor. Saldırı sonrası halk Hizbullahçı grubun saldırısına direnmeye devam ediyor. Saldırıda yer alan Hizbullahçıların bazılarının aynı mahallede 559. Sokak'ta yer alan bir eve girmesi üzerine gençlerin çoğunlukta olduğu kalabalık bir grup, evin etrafını kuşattı. Bu esnada evin etrafını kuşatanların üzerine içeridekiler tarafından pompalı tüfekle yeniden ateş açıldı. Açılan ateş sonucu etrafa saçılan saçmaların vücutlarına isabet etmesi sonucu Gele Kürdistan TV muhabiri Rojhat Doğru ile birlikte 3 küçük çocuk yaralandı. Yaralananlar çevredeki yurttaşlara ait özel araçlarla hastanelere kaldırıldı. Yapılan bu saldırı üzerine evi kuşatanlar arasında yer alan bazı kişiler tarafından da eve doğru ateş açılmaya başlandı. Yaşanan çatışmalara rağmen gün boyu halka müdahalede bulunan tek bir polise rastlanmazken, sadece gökyüzünden bir polis helikopteri uçuş yaptı. Yine Hizbullahçı oldukları belirtilen bir grup diğer saldırı ise Sur ilçesinde yaşandı. Protestoların gün boyu sürdüğü Hançepik mahallesinde bulunan HAT-DER isimli bir derneğin çatısına çıkan grup, yurttaşların üzerine önce taş atmaya başladı. Yurttaşların da taşlarla karşılık vermesi üzerine söz konusu grup halkın üzerine bu kez silahlarla ateş açmaya başladı. Açılan ateşte Mardin Derik nüfusuna kayıtlı olduğu öğrenilen Mahmut Enez (55) isimli bir yurttaş boynuna isabet eden cisimle ağır yaralandı. Çağrılan ambulansla hastaneye kaldırılan Enez, yolda hayatını kaybetti. Enez'in cenazesi götürüldüğü Özel Veni Vidi Hastanesi morguna kaldırıldı. ([www.sendika.org](http://www.sendika.org) **Diyarbakır'da Hizbullah Halka Ateş Açtı: 2 Ölü 10 Yaralı.** <http://www.sendika.org/2014/10/diyarbakirda-hizbullah-halka-rastgele-ates-acti-en-az-1-olu-10-yarali/>. 7 Ekim 2014)

Siyasal görüşleri farklı olan bireylerin karşıt ideolojilerdeki grupları-bireyleri zaman zaman benimsemediği söz konusu olmakla birlikte, siyasal zümreler ideolojilerini empoze etmek adına gazete kurarak propaganda ağını genişletmektedir. Haber ilkelerinin siyasal ideolojilerine hizmet etmesi amacıyla propagandaya yönelik gerçek dışı haberciliğin yaygınlaşması Türkiye'de etnosentrik dilini hakim kılmıştır. Yine Kobane olaylarıyla ilgili protestoların yoğun olduğu kentlerde ölüm haberleri '*gruplar*' arasında kullanılan haber dili başlıklara ve içeriğe yansımıştır.

### “Diyarbakır'da Arakan Vahşeti”

Kobani bahanesiyle PKK/HDPlilerin yaptığı katliamda, Arakan Budistlerinin yaptıkları vahşetlere imza attığı adli raporla belgelendi. İŞİD'in Kobani'ye girmesinin ardından PKK/HDPlilerin Müslüman Kürt halkını hedef alan saldırılarında kan donduran vahşetlere imza atıldı. İslam ümmetinin, Kurban Bayramı'nın sevincini yaşadığı mukaddes günlerde, Peygamber Sevdalıları Platformu'na üye STK'lardan Köy, Mezra ve Beldeler ile Yardımlaşma, Dayanışma Derneği'ni (KÖY DER) hedef alan PKK'lılar, bayramın son gününde fakir ve ihtiyaç sahibi bölge

## Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic  
Volume 10/2 Winter 2015



halkına kurban eti dağıtan dernek üye ve gönüllüsü gençlere silahlarla saldırdı. Bir anda yüzlerce PKK'nın saldırılarına uğrayan Peygamber Sevdalı 6 genç; saldırganların, silah ve bıçak darbeleriyle şehit edildiler. Müslüman gençleri katletmekle kana doymayan PKK/HDP'liler, gençleri sığındıkları binanın üçüncü katından aşağı attılar, üzerlerinden araçlarla geçtiler, başlarını taşla ezip bedenlerini ateşe verdiler. Kafası ezildiğinden ilk anda kimliği tespit edilemeyen Yasin Börü'nün otopsi raporunda yer alan tespitler PKK/HDP çetelerinin vahşetinin resmi belgesi niteliğinde oldu. Raporda: "*Cesedin otopsi işleminden önce çekirilen grafilerinde; kafatası kemiklerinin çok parçalı kırılmış olduğu görüldü. Baş ve yüz kısmının, kafatası ve yüz kemiklerinin kırılmasına bağlı deforme görünümünde olduğu görüldü. Batın, göğüs ve avuç içlerinde yanık ve is bulaşıkları görüldü*" diye not düşüldü. Ayrıca, Riyad Güneş'in aynı şekilde kurşunla yaralandığı, bıçaklandığı, yüksekten atıldıktan sonra yakıldığı kaydedildi. Olayda şehit olan Cumali Güneş'in (29) ise yaralıları hastaneye kaldırmak isterken kurşunlanarak katledildiği öğrenildi.(www.dogruhaber.com. **Diyarbakır'da Arakan Vahseti.** <http://www.dogruhaber.com.tr/Haber/Diyarbakirda-Arakan-Vahseti-149183.html>. 17 Ekim 2014)

"*Bu anlamda, şiddetin medyada sunumu konusunda bir yargıda bulunmadan önce, bu şiddet içeriğini yaratan gazeteciyle, içinde yaşadığı toplumsal yapının direkt birbirine bağlı olduğunu söylemek gerekir.*" (Arsan, Esra. **Haber Değerlerini Yeniden Düşünmek: Şiddet her zaman haber midir?** Academia.edu. 2008, s. 1.)

Ele alınan haberlerin dili irdelendiğinde, haberi oluşturan muhabir ya da eşik bekçilerinin tarafsızlık, nesnellik ve gerçeklik konusunda kişisel dünya görüşlerini ve siyasal kimliklerinden bağımsız kalamadığı gözlenmiştir. Öfke ve şiddetin hakim olduğu siyasal durumlarda habercilerin taraf olması kitlelerin üzerinde olumsuz etki yaratacağı bilinmektedir. Gerçeklerin araştırılarak verilmesi-sunulması toplumun dış çevrede olup biteni öğrenmesi haber etiği açısından önemlidir. Habercinin taraf olması durumunda gerçekler okura-topluma ulaşamaz ve bu anlamda halkın haber alma özgürlüğü manipüle edilir.

Ülkemizde haber dili irdelendiğinde etnosentrik üslubun yer yer hakim olduğu görülmektedir. Üslup açısından doğru kullanılmayan haber dili toplumda ayrışma yaratabilmektedir. "*Marshall McLuhan gazetecilik mesleğinin de elektronik çağda farklı bir boyut kazandığını görüşündedir. McLuhan'a göre 'önceden gazeteci olayın yanlılarını ve karşıtalarını vererek durumun objektif bir fotoğrafını oluşturmaya çalışırdı'. Yeni gazetecilik ise McLuhan'a göre size hiçbir tarafı vermez.*" (Altay, Derya, **McLuhan'ın Gazeteciliğe bakışı**, Su Yayınevi, İstanbul, 2003 s. 24.) Türkiye'de bu durumu en iyi anlatan gazetelerin iki dönemi söz konusudur: 28 Şubat 1997 post-modern darbe yılları ile 27 Nisan 2012 tarihinde başlayan Ergenekon davasına yönelik gazetelerin tek taraflı haber anlayışıdır.

### Haberde Gerçeği Yansıtmak

Yapılan haberlerde muhabir ve eşik bekçilerinin dünya görüşlerinden izler taşıdığı kimi zaman görülebilmektedir. "*Eleştirel yaklaşımlar içindeki bir başka değerlendirmeye göre ise haberin ve habercinin gerçeği yansıtması olanaklı değildir.*" (Dursun Çiler, **Gazetecilik ve Habercilik, Haber ve Habercilik/Gazetecilik Üzerine Düşünmek**, IPS İletişim Vakfı Yayınları: 7, Habercinin El Kitabı Dizisi: 42003, s. 70.) Haberin niçin yapıldığı ve yapılan haberlerle neyin-nelerin vurgulanmak istendiği semboller aracılığıyla analiz edilebilmektedir.

Haber dilinin bölgesel-yerel olarak değiştiği de bir gerçektir. "*Güçlü grupların ideolojileriyle meşrulaştırılan, zaman ve mekana yerleşik belli başlı hâkimiyet yapıları, ESÇ'ye göre temelde ırk, cinsiyet, sınıf, din, kültürel farka dayalıdır. Cinsiyet meseleleri, ırkçılık sorunu, kimlikle ilgili medya söylemleri bu anlamda çok önemli sorgulama konularıdır.*" (Dursun, Çiler, **İletişim Kuram Kritik**, İmge Yayınevi, Ankara 2013, s. 81.) "*Türkiye'de ilk eşcinsel evlilik*" üzerine yapılan

### Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic  
Volume 10/2 Winter 2015



bir haberde cinselliğin etnik kimlikle kurgulanıp, siyasal bir dil ile haber arasında verildiği gözlenmiştir.

### İstanbul'da Yapılan Türkiye'nin İlk Eşcinsel Evlilik Düğünü

Türkiye'de ilk eşcinsel evliliği, İstanbul'da, Boğaz'da bir teknede yapılan törenle gerçekleşti. 21 yaşındaki üniversite öğrencisi Ekin Keser ile 28 yaşındaki Emrullah Tüzün hayatlarını birleştirdi. Kaos GL'den Emre Korlu, düğünü yazdı. Geçtiğimiz günlerde devletin resmi nikâhıyla olmasa da; alternatif bir törenle İstanbul'da evlenen eşcinsel çift: "*heteroseksist düzenin karşısında gizlenmedik*" diyor. 21 yaşındaki Arap kökenli olan Ekin Keser, güzel sanatlar öğrencisi. Emrullah Tüzün ise 28 yaşında. 2 yaşındayken ailesi İstanbul'a göç etmiş, Batmanlı bir Kürt. Hizmet sektöründe çalışıyor ve fotoğraf çekmeye bayılıyor. (Haberler.com 25 Eylül 2014 <http://www.haberler.com/gundem/istanbul-da-yapilan-turkiye-nin-ilk-escinsel-6521110>)

Haber ilk olarak okunduğunda "*eşcinsel evlilik*" üzerine oluşturulduğu düşünülür iken haberdeki 'etnik kimlik' üzerine inşa edilişi ise "*Kürt- Arap*" evliliği olarak bir söylem üzerine kurgulanması bu durumun aksini göstermektedir.

### Bir Haberin Bölgesel Ayrışması

"*Zevk, insan doğasının bilinmeyen yönlerinin açığa çıkması değildir, toplumsal yapıyı belirleyen ve sınırları apaçık çizili olan yaşam koşullarına bağlı olarak biçimlenir.*" (Freund, Gisele, **Fotoğraf ve Toplum**, Sel Yayıncılık, İstanbul, 2006, s. 3.) Nitekim haber dili de toplumun örf, adet ve geleneklerinden izler taşır. Nitekim '*haber*' toplumdaki egemen yapıya göre şekillenir.

"*Bourdieu'nün "sembolik seçkinler" olarak tanımladığı, akademisyenler, yazarlar, sanatçılar, yönetmenler, gazeteciler, sahip oldukları yaşam standartlarını kaybetmemek ve konumlarını tehlikeye atmamak için gücün ve iktidarın hizmetinde statükonun devamı için işbirliği yaparlar. Böylece bu kesim, sınıflı toplumlarda mevcut üretim ilişkilerinin yeniden üretilmesine hizmet ederler.*" (Mora, Necla, **Medya, toplum ve haber kaynağı olarak sembolik seçkinler**, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi C. V, Sayı: 1, 2008, s. 1.)

Türkiye'de ilk kez gerçekleştirilen eşcinsel çiftlerden birinin Batmanlı olması, o ilin yerel gazetelerinde kullanılan haber dilini etkilemiştir-değiştirmiştir. Genel bir haber olarak değerlendirilmesi gereken "*Gay evliliği*" yerelde ise ele alınan haber dili toplumun geleneklerine ve inanışlarına göre şekillenmiş; gazete hedef kitle oluşturmakla birlikte tarafsız tutumunda aks kayması yaşamıştır-oluşturmuştur.

### Bir Bu Eksikti!

21 yaşındaki üniversite öğrencisi Ekin Keser ile 28 yaşındaki Batmanlı Emrullah Tüzün, İstanbul'da evlendi. Ulusal ajans ve gazetelerin haberlerine göre Arap kökenli Ekin Keser ile Batmanlı Kürt bir ailenin oğlu olan Emrullah Tüzün, Türkiye'de eşcinsel nikâhın yasak olması nedeniyle İstanbul Boğazı'nda bir teknede resmi olmayan bir düğün yaptı. Keser ve Yavuz çifti, tekneye kol kola geldi. Tören sırasında çiftlerden birinin, beline kırmızı kuşak bağlaması dikkat çekti. Düğün sırasında çiftlerden Ekin "*Hayatımı sonsuza kadar birleştireceğim adamı buldum*" dedi.

### Haber Ulusal Gazetelerde

Düğün töreni, ulusal basında ve gazetelerde manşetlere taşındı. Çıkan haberlerde 21 yaşındaki Ekin Keser'in Arap kökenli olduğu belirtilirken, Güzel Sanatlar öğrencisi 28 yaşındaki Emrullah Tüzün'ün ise uzun yıllar önce ailesiyle birlikte Batman'dan İstanbul'a göç ettiği ileri sürüldü.

## Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic  
Volume 10/2 Winter 2015



### Vatandaşlar Tepkili: Yine Rezil Olduk

Düğün töreninin, ulusal basında yer almasına tepki gösteren ve gazetemizi arayan Batmanlı bazı vatandaşlar “*Batman’ın bu tür olumsuz olay ve haberlerle anılması bizi üzüyor. Haberde çiftlerden birinin Batmanlı olduğu iddia ediliyor. Eğer yapılan haberler doğruysa yine rezil olduk*” açıklamasını yaptı. Çıkan haberlere tepki gösteren bazı vatandaşlar ise “*dünyanın sonu geldi. Kıyametin alametidir. Neden iyi şeylerle değil de hep olumsuz şeylerle anılıyor*” diyerek serzenişte bulundular. (Batman Sonsöz gazetesi, 25 Eylül 2014 <http://batmansonsoz.com/haber/1774/bir-bu-eksikti>) Haber irdelendiğinde ilk olarak başlığın dikkat çektiği görülmektedir. Haberin sonlarında ise tepkinin halk tarafından geldiği öne sürülerek, haberin, habercinin yaşam biçiminin, ideolojisinin, inancının toplum diliyle örtüştüğü su götürmez bir gerçektir. Toplumlarda hangi inanış ve görüş hakim ise gazetelerin kullandığı dil de o güce göre şekillenir. Nitekim Batman’daki gazetenin kullandığı haber biçimi nitel olarak tarafsızlıktan ziyade muhafazakar bir refleksle şekillenmiştir. Haber gerçektir ve duygusallık içermez. Oysa “*Bir bu eksikti*” başlığı ve “*dünyanın sonu geldi. Kıyametin alametidir*” gibi vatandaşın görüşü şeklinde ifade edilerek kaynak belirtilmeden kaleme alınan “*Eşcinsel evlilik*” haberi, söylem olarak toplumda “*kıyamet*” sembolüyle dinsel algıya yönelik tutum rolündedir.

### SONUÇ

Ekseriyetle düşünüldüğünde haberlerin tarafsız; habercilerin, editörlerin haber yazarken belli zamanlarda olgu değer ayırımında çelişki yaşadıkları görülmüştür. Türkiye’de ilk kez gerçekleşen “*Eşcinsel evliliğin*” haber olmasının dışında, haber dili kurgulanış bakımından ulusal ve yerel bağlamda nasıl değiştiği kaydedilmiştir. Ulusal çerçevede haber dili etnik kimliğe yönelik kurgulanırken, aynı haberin yerel açıdan toplumdaki egemen yapıya-geleneklere göre şekil bulmuş olduğu ve “*ayıp-yasak, günah, haram, kıyamet alameti*” olarak kabul görmüş bir arzunun bir kentin imajına şekil vereceği inancı da dikkat çekmiştir. Bu değerlendirme haberin ve habercinin gerçeği yansıtmaması olanaksız olduğu savını ortaya koyan “*eleştirel kuramı*” doğrular niteliktedir.

Haber gerçek üzerine kurgulanmalıdır. Haber tarafsız olmakla birlikte muhabir-eşik bekçilerinin ideolojilerinden, dünya görüşlerinden ve yaşantılarına yönelik izler taşımaması gerekmektedir. Oysa Türkiye’deki ilk “*Eşcinsel Evlilik*” haberi ulusal olarak habere konu olurken etnosentrik bir dil ile servis edilmekle birlikte aynı haber yerel çerçevede haber dili olarak tarafsızlığını kaybeden muhafazakârlaşan-dinsel ritüellerden beslenen sembollerle kurgulanmıştır. Hem ulusal hem yerel haberde çiftlerin sevgisi ve birbirlerine yönelik duyguları ele alınmayarak ya da öne sürülmeyle etnik-muhafazakar tutumlarla gerçekliğin dışına çıkmıştır. Haber gerçekleşmiş bir olayı anlatır. Ayrıca Eşcinsel haberde kullanılan dilin toplumda infial yaratabileceği düşüncesi gözletilmemiştir. Bu bağlamda bakıldığında haber dilinin Türkiye’de siyasal, kültürel, dinsel anlamda toplumun değer yargılarından-güç kutuplarından bağımsız kalamadığı görülmüştür.

### KAYNAKÇA

#### A) Kitap

DURSUN, Çiler, **İletişim Kuram Kritik**, İmge, Ankara, 2013.

FREUND, Gisele, **Fotoğraf ve Toplum**, Sel Yayıncılık, İstanbul, 2006.

MORA, Necla, **Medya Çalışmaları Medya Pedagojisi ve Küresel İletişim**, Alt Kitap e-kitap, 2008

ALTAY, Derya, **McLuhan’ın Gazeteciliğe Bakışı**, Kadife Karanlık, Su Yayınevi, İstanbul, 2003.

### Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic  
Volume 10/2 Winter 2015



**B) Dergi**

DURSUN, Çiler, **Gazetecilik ve Habercilik, Haber ve Habercilik/Gazetecilik Üzerine Düşünmek**, IPS İletişim Vakfı Yayınları: 7, Habercinin El Kitabı Dizisi: 4, İstanbul, 2003.

MORA, Necla **Medya, Toplum ve Haber Kaynağı Olarak Sembolik Seçkinler**, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, C. 5, Sayı: 1, 2008.

YEŞİL, M. Murat, **Gazeteciliğin Etik Kuralları, İhlaller Ve Olası Önlemler: Gazetecilerin Etik Algılaması, Görüş Ve Önerileri-Nitel Bir Araştırma**, Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 9/2 Winter Ankara, 2014.

TONGUT, Süleyman, AKMAN, Erdoğan, **Sosyal Medyanın Siyasi Partiler Tarafından Siyasal İletişim Aracı Olarak Kullanılması** (Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 9/5 Spring 2014, p. 117-137, Ankara, 2014.

ARSAN, Esra, **Haber Değerlerini Yeniden Düşünmek: Şiddet her zaman haber midir?** Academia.edu. 2008.

**C) İnternet**

25 Eylül 2014 Haberler.com <http://www.haberler.com/gundem/istanbul-da-yapilan-turkiye-nin-ilk-escinsel-6521110>

25 Eylül 2014 <http://batmansonsoz.com/haber/1774/bir-bu-eksikti>

07 Ekim 2014 <http://www.sendika.org/2014/10/diyarbakirda-hizbullah-halka-rastgele-ates-acti-en-az-1-olu-10-yarali/>

17 Ekim 2014 <http://www.dogruhaber.com.tr/Haber/Diyarbakirda-Arakan-Vahseti-149183.html>

**Citation Information/Kaynakça Bilgisi**

DEMİR, T., Etnosentrik Söylem ve Habercilik, *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 10/2 Winter 2015, p. 213-220, ISSN: 1308-2140, [www.turkishstudies.net](http://www.turkishstudies.net), DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7548>, ANKARA-TURKEY